

צו: מי שהיה פרק תשיעי פסחים

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

16 יומא דף סה. תמורה דף
כה. [ע"ש סד. ממות פ.].
2 תמורה דף טו. [וריות
ו. 1]. 3 [משנה בשמשים
למי ביתא לשמים ועי'
מריט ועד דגס פוס'
ממטס ע. ד"ה מי שמעיקר
היירסא ויבא צמיו שלמים
וכן ממות פ. ד"ה מי.
ד] [גמל 15:1].

רבינו חננאל

ואמרין בר' אושעיא דאמר
בתמורה פ"ד המפריש
שתי חטאות לאחיות
והתכפר כאחת מהן שניה
רועה. ואילו בפסח כי האי
גונא קרב שלמים. ודחינן
שמואל בר' שמעון סבירא
לית. דאמר הא גמי כיון
שתכפרו העולים מותה.
דתייא ר' שמעון אומר אף
שכפרו בעליו [ושעבריה]
[ושעברו] שנתן יהו מתות.
ותנן גמי ר' שמעון אומר
המש חטאות ממות. אי
הכי הא דתני שמואל
כל שבחטאת רועה בפסח
גמי רועה הא ר' שמעון
לית ליה רועה כלל. אלא
לעולם שמואל בר' סבירא
לית. ובאבדורין אמר. אבל
ברחוקין לא אבר. ופסח
שאבר ונמצא קודם חצות
לאו אבוד הוא. כדרכא
דאמר אבודת לית לא
דפסח אבודת אלא רועה
לרבי היכי משכחת לה.
ושנינן אלא לישמואל לא
אמרין כל שבחטאת רועה
כפסח גמי רועה אלא חוד
קאמר כל שבחטאת מה
כפסח קרב שלמים. ומאי
אתא לאשמעין לאפיקי
מדר' יוחנן דאמר אין
לך פסח שקרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה.
אלמא שחיטה קבעה.
הכלל דשמואל סבר חצות
קבע. וז' דקדוקה של
שמועה זו ועיניה ברוך
פסטיין.
בתנ"י המפריש נקבה
לפסחו בר'.

לאחריות. שאם תאחד האחת ביחד תכירתה. והכא איכא לנאקשוי הא
לאו אבודת היא אללא דקא מומיב ליה קושיא אחרימי: ה"ג וסא אללא
כפסח כי האי גוונא קרב שלמים. דהיינו מותר הפסח גמור שהרי
לכן הופרש ואין כאן דחוי: אללא. לא תיבעי רועה בחטאת היכא
משכחת לה דשמואל כ"ר"ש ס"ל דאמר

במסכת תמורה חמש חטאות ממות
המוכרות למוטה ממות הן בכל ענינים
שאתה מולא וחסא' שמיפרו בעליה מתה
בכל שהיא זין שנמצאת קודם כפרה זין
שנמצאת לאחר כפרה זין שהפריש ליה
לאחריות ממה הותרת: וסא רועה לר'
שמעון ליי ליי. ומאי היא דקאמר שמואל
כל שנתחטא רועה: שמואל גמי חוד
קאמר כל שנתחטא מה. דהיינו
כיפרו בעליה מ"מ כפסח קרב שלמים
ומו לא אמר מידי ועל כרחין כיון
דכל אבודין כפסח קריבין שלמים
ושמואל חוד קאמר מוקמי' לה כ"ר"ש
דאי כ"י או כרבנן דלית ליה רועה
בחטאת מאי קיימנא קא נקיש שמואל
למימר חוד כל שנתחטא ממה כפסח
קרב שמואל הלל אף הרועה בחטאת
קריבא שלמים כפסח אללא השתא
דס"ל כ"ר"ש היו קיימן שלם דלון לך
אבוד בחטאת שאינו מת ואין לך
אבוד כפסח שאינו קרב: ומאי קא
משמע לך. שמואל כיון דכל אבודין
בחטאת מתין ואתא שמואל למימר כל
אבודין כפסח קריבין שלמים ממתין
היא הפסח שנמצא אחר שחיטה
והמתריבין לה לעיל אחר זמן שחיטה
יקרב אלמא קסבר האבוד בחטאת
יקרב: לאפוקי מדריבין יוחנן. דפליגי
עליה ואמר אין הפסח קרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה: אללא נמצא

קודם שחיטה. ואע"ג דאבוד היה בחטאת רועה דשחיטת השניה
קבעה ליה לקמא דחוי: קא משמע לך. שמואל דאמר כל שנתחטא
ממה וכו' שמעון דאמר אבודת בשעת הפרשה ממה ושמעון שמואל
אבוד בשעת הפרשה ובחטאת שהוא נקרא אבוד אפי' נמצא קודם
שחיטה קרב שלמים דחזות הוא דקבעיה דחוי והשתא אע"ג
דחוקימנא לשמואל חוד קאמר ליה לאוקומא כל שנתחטא ממה אמנו
לה בעליה דהא כל ממו בעליה ממות ואלו פסח ממו בעליו אחר
חזות רועה וקבעיה חזות. וליכא למימר דקביר' ליה שמואל חזות
לא קבעה דהא ר' יוחנן צר פלוגמיה הא סברא אית ליה הלכך על
דרחין באבודין מוקמינן ליה ועוד דר' יוחנן צר פלוגמיה אלאבודין
פליגי דקאמר מנאל: הכי גרסינן לישנא אחרינא ואלו כפסח היכא
דאבוד ונמצא אחר חזות קודם שחיטה קרב שלמים. ועליל קא מיהדר
והרי אבודת בשעת הפרשה לרבנן וכו' ואלו כפסח האבוד בחטאת
הפריש אחר תחמו ונמצא זה אחר חזות קרב שלמים כר' וירא
ואע"ג דאבוד היה בשעת הפרשה: ומשני בלישנא אחרינא שמואל
כרבה סבירא ליה. דאמרין קודם שחיטה שנינו שהנמצא קודם שחיטה
רועה כפסח כרבנן בחטאת: ופריבין וסא מדאמר ר' יוחנן עלה אין
הפסח קרב שלמים אללא שנמצא אחר שחיטה. מכלל דשמואל אמר
אפילו נמצא קודם שחיטה קרב שלמים דלאו שחיטה קבעה אללא חזות
קבעה וזה כיון דבחטאת אבוד היה קרב שלמים אלמא לשמואל אבוד
בשעת הפרשה אע"פ שהיה בשעת כפרה קרב שלמים: אללא
שמואל כר' סבירא ליה. כדלעיל עד קא משמע לך חזות קבע:
בתנ"י או זכר בן שתי שנים. דאינו ראוי לפסח: ירעה עד שיפסח
ויביא דמיו שלמים. דקבעיה הפרשה אע"פ שמעיקרו דחוי הוא
הרי הוא כקובע שנמצא שאין הוא עצמו קרב שלמים אללא דמיו:

המפריש
כריש ולד חטאת (תמורה דף סא): בתנ"י באבודת בין כיפרו הבעלים ללא
המפריש נקבה אפסחו בר' ויביא ברביה שפחים. אומר ר"מ דהא דקאמי ויביא דמיה
בבא דלעיל אללא קודם הפסח יביא דמיה פסח וכן מחלק בהדיא בבביתא בתמורה באלו קדשים (דף ע"ג):

ויביא ברביה שפחים. אללא היא עצמה אינה קריבא שלמים דש דחוי דמיס כדאמר בגמרא שמחלה לא
עלמה וא"מ ומכרנה כמות שהיא בלא מוס כיון שמעולס לא נתקדשה קדושת הגוף ואור"י דלא מיבעיא מקדיש נקבה לפסחו
דפסח קרב שלמים אחר הפסח והיא ראויה לשלמים אם תחלה הוקדשה לכן אללא אפי' מקדיש נקבה לאשמו אחר באלו קדשים
(סו:): מרעה עד שתפסחצ ומימכר ויביא אשם ואפילו רבי שמעון דאמר התם תימכר שלא במוס מלי מודה הכא כדפרישית:
שמע

בדרבי אושעיא דאמר הפריש שתי חטאות לאחיות כו'. מה
שפרש"י דהוה מני לנאקשוי והא לא אבוד הוא אללא
דאקש' קושיא אחרימי לא נהירא דלון זה סוגיית הגמרא דלמאי
דפרין שמואל רועה באבודת היכי משכחת לה לא משני מידי במאי
דקאמר כר' אושעיא ונראה לר"י

דרבי אושעיא דקאמר השניה תרעה
בכל ענין קאמר ואפי' אבדה אחר כך
דלא דמיא לשאר אבודין דמתין לרבי
דשאר אבודין תחלת הפרשתן להקריבה
וכשאלו נדמו מהקריבה ונדון הוא
שימותו אללא מפרש צ' חטאות
לאחריות דתחלת הפרשתן לדחוי כמו
שרועה בלא אבדה הכי גמי באבדה
אי גמי איכא למימר דאפילו לא אבדה
חשיב כאבדה והואל וכשמפרישה לא
חזיא להקריבה חשיב לה אבדה ולא
דמיא לאבודת לילה דהתם לא נדמת
בשעה הראוי' להקריבה והוי כאלו כל
שעה ראוי' להקריבה אללא הכא איכא
חוד דלוי דלא קריבא:

הפריש שתי חטאות לאחיות.
קשה לרבי"א היכי דמי
אי דאמר הרי זו חטאת וחור ואמר
הרי זו חטאת אין קדושה חל על
השניה דלון אדם מביא שתי חטאות
על הטו אחד ואי דאמר הרי אלו
בהמות חטאות האמר רבה דמי
שהולאיהו (עירובין ד' ג.) כל שאינו מה
אחר זה אפי' בנת אחת אינו ואפי' אחת
מהן לא קדשה וע"כ אית לן למימר
בגון שאמר אחת מהן תהא חטאת
והאחרת לאחיות וקשה לן בשלא
נאבדה החטאת אחת אמאי שני' תרע'
והא לא הוקדשה אללא לאחיות
החטאת דהיינו אס תאבד אללא אס
לא באבדה לא נתקדשה ונראה לר"י

דרועה: אללא שמואל בר' שמעון סביר' ליה. פרש"י דאי כרבי
מאי קיימנא דנקיש שמואל הלל אף הרועה בחטאת כפסח קריבא
שלמים ולא נהירא לר"י דמאי קאמר הא באבודת לא משכחת לרבי
דרועה דבהפריש שתי חטאות לאחיות פירש רש"י גופיה דלאו אבוד
הוא ומהו לפרוש ר"י דפירש ר"י אושעיא מיירי אפי' באבודת אחי
שפיר ונראה לר"י דכ"ר שמעון גמי לא מתוקם אללא באבודין דאס לא
כן מיקשי דנאבד קודם חזות ונמצא חזות כפסח רועה ואבודת
ליה דלאו אבדה (היא) כפסח קודם חזות ממה לרבי שמעון ואע"ג
דלרבי שמעון אית ליה לקמן (ד' גה.) צעלי חיים אינן נדחין וסבירא
ליה כפסח [דמית] אחר חזות קרב שלמים אע"פ שנמצא שמואל לא
קסבר לה בזה כר' שמעון ורש"י"ס מפרש דהא דשנינן כי קאמר
שמואל באבודין דרחוקין לא אמר שנייה דחיקא הוא והשתא דמשני
סבר לה כרבי שמעון מתרין מילתיה דשמואל כמשמעות הראשון
דמיירי זין באבודין זין דרחוקין והשתא לא מאי שמואל סבר כרבי
דאס כן קושיא חטאת שעברה שנתה והפריש שתי חטאות לאחיות
דלרבי לאו למיתה אולי ובפסח קריבא שלמים הלכך מוקי לה כרבי
שמעון דאמר בכל חמש חטאות דלמיתה אולי בכל ענין ואילו כפסח
קריב שלמים ואע"ג דנאבד ונמצא חזות כפסח רועה לשמואל
דהא קמי לה צדדיה בנתנ"י מיהו חד צד באבד קרב שלמים בגון
נמצא אחר חזות וה"ק בכל ענין שנתחטא ממה איכא לך דכפסח קרב
שלמים וקא משמע לך לאפוקי מדריבין יוחנן דבע"א לא הוה קמשמע לך
מידי דבענינים אחרים מיתנה או בנשנה או בצרייתא דקרב שלמים
אין ר"י יודע מנא ליה לגמרא דלר' שמעון חמש חטאות ממות בכל
ענין ויש לדקדק מדקמינן בפרק שני דתמורה (דף טו.) רבי שמעון אומר
חמש חטאות ממות ולד חטאת תמורת חטאת כו' ולא מפליגי כדמפליגי

כריש ולד חטאת (תמורה דף סא): בתנ"י באבודת בין כיפרו הבעלים ללא
המפריש נקבה אפסחו בר' ויביא ברביה שפחים. אומר ר"מ דהא דקאמי ויביא דמיה
בבא דלעיל אללא קודם הפסח יביא דמיה פסח וכן מחלק בהדיא בבביתא בתמורה באלו קדשים (דף ע"ג):

ויביא ברביה שפחים. אללא היא עצמה אינה קריבא שלמים דש דחוי דמיס כדאמר בגמרא שמחלה לא
עלמה וא"מ ומכרנה כמות שהיא בלא מוס כיון שמעולס לא נתקדשה קדושת הגוף ואור"י דלא מיבעיא מקדיש נקבה לפסחו
דפסח קרב שלמים אחר הפסח והיא ראויה לשלמים אם תחלה הוקדשה לכן אללא אפי' מקדיש נקבה לאשמו אחר באלו קדשים
(סו:): מרעה עד שתפסחצ ומימכר ויביא אשם ואפילו רבי שמעון דאמר התם תימכר שלא במוס מלי מודה הכא כדפרישית:
שמע

לב א מ"י פ"ד מהל'
פס"ל המוקדשין
הלכה ה':
לב ב מ"י פ"ד מהל' ק"ס
הלכה ד':

מוסף רש"י
הפריש שתי חטאות
לאחיות. שאם תאחד
האחת רבי מודה דיתכפר
דחזת מוס והשניה תרעה.
דלון חטאת שנתכפרו
באחת ממה אללא ע"י
דחוי. שאבדה יודעת.
אלא כתיב דלא נדמו
משולם לא. דהכי הו'
הלכה למשה מסיני. דכל
זין חטאות הממות הלכה
למשה מסיני כגמי תמורה
(תמורה 9 חב"י...)